

Поединци, преку своите лични убедувања, контакти и истражување, дошле до заклучок дека во Грција сепак постои македонско малцинство, при што целосно престанале да ѝ веруваат на историјата на својата матична земја.

Пишува:

Димитар ЉОРОВСКИ ВАМВАКОВСКИ
постдипломец на Институтот за национална историја

RAINBOW - ВИНОЖИТО
Political Party of the Macedonian Minority in Greece
Member of EFA - DPPE in the European Parliament

ТЕКСТОТ Е ОБЈАВЕН ВО "ИНФО-ЗОРА", БИЛТЕН НА "ВИНОЖИТО"

Текстот е објавен во "Инфо-Зора", бр.8, октомври-ноември 2002 г., инаку билтен на партијата на македонското малцинство во Грција - "Виножито".

Времето минуваше, а автобусот за Солун сè уште не беше пристигнат. "Малкумина патници, повеќето измачени војници од касарната на малото гратче (меѓу нив и јас), немокни, нервозно гледаа во часовниците. Го испив чајот, а дождот престана да врне, помислив да излезам од кафеанчето, во кое повеќето пушеа, а јас, освен што не пушев, бев и асматиچار. Чистиот воздух ме заживеа, а облаците почнаа да се растураат, се расположив и

од Грците кои живеат во Северна Грција т.е. Егејска Македонија и на некој специфичен начин чувствуваат опасност од своите соседи Македонци. Не треба да се заборава дека тука спаѓаат и спроведувачите на асимилаторско-геноцидната политика кон Македонците во Грција, кои работат и дејствуваат во државните

Денес, како и во минатото, една од основните цели на македонското малцинство во Грција е да им докажат и да им покажат на своите грчки сограѓани дека во нивната заедничка земја постои еден посебен народ, кој се разликува од грчкиот и кој на тие простори живеел со векови со своја посебна култура, јазик, обичаи, национална борба итн. За жал, иако веќе минаа неколку години од новиот милениум, сè уште најголем дел од грчкиот народ не сака и не може да верува дека Грција не е наједнонационалната држава во Европа. Во неа живееле и живеат голем број малцинства - македонско, влашко, албанско (кое е најкомпактно во Чемерија и 600.000-1.000.000 емигранти од Албанија), како и Помаците кои живеат во Тракија, а кои за грчката држава се Грци со муслиманска вера. Истото важи и за Бугарија која ги смета за Бугари, додека за Турција тие се Турци. Всушност, тие се муслиманизиранци Словени, кои имаат ист или сличен јазик со Македонците во Егејска Македонија и меѓу себе можат лесно да се разберат на својот мајчин јазик.

Голем број од Грците, особено оние кои живеат во Стара Грција не знаат и не слушнале дека во северните делови од нивната држава постои македонско малцинство. Кај нив, од страна на институциите на државата е наметнато мислењето дека сите се Грци, кои во одредени историски моменти скршнале од правиот пат, кон кој "грижливо" во своето стадо ги враќаат чуварите на "светата" нација. Друг, исто така, не мал дел од грчкиот народ се оние кои се сметаат за вистински "патриоти" и кои на одреден начин се свесни за постоењето на македонското малцинство во Грција, но упорно го негираат неговото постоење. Во оваа група се вбројуваат најголем број

ГРКОТ СОМАЛИС ГРЦИЈА ПОСТОЈ

институции (образование, полиција, јоска, министерства итн.), јавните средства за формирање и, пред сè, Црквата. Третата и, за жал, најмала група на Грци произлегува од првата т.е. тоа се оние кои ја увиделе и ја сфатиле реалноста во грчкото општество кога станува збор за националниот состав на населението кое живее во него. Поединците кои спаѓаат во оваа група, преку личните убедувања, контакти и истражување дошле до заклучок дека во Грција сепак постои македонско малцинство, при што целосно престанале да ѝ веруваат на историјата на својата матична земја. Од овој дел на грчкиот народ заслужуваат да се спомнат и околу шеесетина интелектуалци од Грција, кои на почетокот на оваа година потпишаа петиција преку која го искажаа својот револт кон нивната матична земја и понатаму Р Македонија да се нарекува со референцата ФИРОМ. Исто така, треба да се спомнат сè побројните книги, реферати, прилози итн. кои се издаваат во Грција од страна на Грци, во кои најубаво се отсликува политичката и историската реалност во Грција. Во продолжение на текстов го презентираме животното искуство на П. Сомалис, кој спаѓа во третата група Грци кој, преку лично истражување и убедување, сфатил дека во Грција постојат Македонци иако самата негова држава, роднини, пријатели и професори тоа го негираат.

со внимание почнав да го забележувам народот кој минуваше пред станицата. Постара жена застана да се поздравува со комшиката која, исто така, го чекаше автобусот. Почнаа да зборуваат срдечно, иако тивко. За кратко време почнаа да се смеат, а тоа стануваше сè посилено, изгледаа како месни озборувачки кои разговараа со посебна возбуда. Признавам дека ми го привлекоа вниманието и затоа продолжив да ги следам, едноставно речено 'да ги набљудувам', забележав дека двете озборувачки не зборуваат грчки, а една од двете смејќи се повторуваше 'Што ми велиш мари кумо!'. Јазикот кој го зборуваа двете жени ме заинтересира! Почнав да мислам дека можеби беше 'грчкорусопонтиски' (з.н. дијалект во грчкиот јазик кој го зборуваат грчките бегалци кои се доселија во Грција од Турција по Лозанскиот договор од 1922 г.), како што зборуваше еден од војниците кој прифати да предава грчки. Сепак, не. Сум слушал да зборуваат руски, во кој изговорот беше сосема различен. Освен тоа, во говорот не почувствував ништо странско, но 100 отсто допји (з.н. месен, домороден јазик) со кој се поздравуваа многу сограѓани од гратчето. Имав познавања од српскохрватски и од црковно старословенски, разбрав дека зборуваат некој словенски јазик. Но, кој беше тој јазик? Каде го научиле двете старици? Со овие нејас-

нотии се качив во автобусот и ми почна патот, од гратчето во кое се наоѓаше касарната каде што служев до Солун. Запознавањето со јазичната различност во Грција се случи многу порано: кога бев ученик во прва година гимназија станав кум на едно девојче која живееше во истата зграда како и моето семејство и се омажи со Албанец од село близу Теба. Свадбата се направи во селото, но кога ни укажаа гостопримство на Велигден, неколку пати слушнав како селаните зборуваат албански. Мојот кум 'сознал' Албанец прифати да ме образува и ми даде да читам една книга за националното потекло на Албанците, а колку што се сеќавам, ме збуни доволно, иако многу не ја разбрав. Следниот настан во врска со малцинските јазици се случи летото 1986 година. Имав завршено прва година ликио (з.н. во Грција основното образование трае 6 години, потоа гимназија 3, и ликио 3 години), со стипендија од училиштето по англиски јазик каде што учев. Со уште еден колега отидовме

ГРЦИЈА НЕ Е НАЈЕДНОНАЦИОНАЛНАТА ДРЖАВА ВО ЕВРОПА

беше сосема ново и прв пат го слушнав. Оваа случка ми се повторуваше во главата за цело време на патувањето. Жал ми е, си помислив, за време на воениот рок можев да го искористам околу истражувањата во врска со малцинствата, дијалектите итн. Ке останев во истата единица десет месеци (служењето воен рок траеше 12 месеци). Имав доволно време сам да проучувам, дали во областа имаше малцинство, што јазик зборува, каква беше нивната историја и нивната цел и каков заклучок ќе извлечев штом беше плод на мое истражување, а не некој друг да ми кажува друго иако тој е специјалист, а јас еден обичен биолог. Од друга страна, не направив научни истражувања. Да имав направено некои истражувања сигурно ќе научев многу. Во овој момент не е толку значајно моето истражување во селата од областа Пеонија и другите соседни села. За ова мое истражување можеби ќе пишувам во некоја идна шанса. Сепак, резултатите од моите истражувања за мене покажуваат едно откритие: не постои едноставно еден дијалект или јазик, постои еден цел народ, чие постоење е непознато (или вистината ја прикрива): македонски народ, со овој јазик, историја и традиција. Иако постојат уште долги години прогон, одење меѓу оган и железо, недостаток од прочистување на националната свест на многу Македонци, стравот од следењето ќе придонесе едно такво прифаќање на свеста. И не беше едно национално опасно чудовиште, како што некои ми го претставија. И тие се луѓе како мене, со исти несопокојства и надежи. Граѓани, како што сум и јас граѓанин на Република Грција. Откритијата на моето локално истражување би сакал да ги дополнам во следните години и моите сознанија да ги пренесам во една книга за историјата на Македонците во Грција, книга напишана од писател ослободен од вината на вирусот на шовинизмот, кој толку многу болка ѝ предизвикува на нашата татковина (з.н. Грција) во минатиот век. Време е да престанеме да прифаќаме готова прехрана за нашата мисла, од високи одбрани националисти. Тоа навистина му штети на нашето духовно здравје. Завршувајќи со овие мои докази сакам да верувам дека македонското малцинство во Грција нема да задоцни да ги оправда и официјализира своите правни барања (со кои сакаат да се спроведат главните човекови права) и набрзо сите жални остатоци, кои толку многу ги следат, ќе исчезнат заедно со современите следбеници. Исто така, би сакал да испратам порака на поддржувач во борбата која ја оправдувам: надежта дека XXI век поминува и како граѓани на Европската унија, сите грчки граѓани, независно од потеклото, јазикот, верата итн. 'во стварноста на луѓето' е да работиме, секој на свој начин, но сите со исти права и должности, за мир и добро на сите нас".

СФАТИЛ ДЕКА ВО АТ МАКЕДОНЦИ

во Лондон на тримесечен курс по англиски јазик. Меѓу учениците имаше една девојка, моја возраст, од Костур, чија убавина и заводливост веднаш ми го привлекоа вниманието. За жал, немав среќа! Наместо да претпочита еден прекрасен Македонец (з.н. Грк од Македонија), доби еден деветнаесетгодишен 'Југословен' од Скопје. Разочарувањето од несреќата во љубовта донесе изненадување: младиот пар зборуваше непознат јазик за мене! Кога зборуваше девојката, момчето смеејќи се неколку пати ја поправаше, но општо комуницираа многу добро. Природно ги прашав што јазик зборуваат? Момчето ми кажа дека зборуваат македонски, бидејќи и двајцата се Македонци. Девојката рече дека зборуваат на 'допја'. Моето следно прашање за девојката беше како го научила тој јазик, а таа ми одговори дека, главно, го зборувала со баба и, но и со други роднини. Кога се вратив во Грција, од пријател на татко ми побарав да ми ги разјасни овие работи: беше професор по филологија и имаше неколкугодишно искуство на гимназиско предавање во Македонија. Тоа што ми го кажа повеќе ме збуни: јазикот кој го зборуваше младиот пар беше непостоечки, варварски дијалект, сличен на бугарскиот, но не точно бугарски. Исто така, момчето беше непријател на татковината, а девојката предавничка која

соработува со него, Македонија била и ќе биде грчка и на крај ми кажа дека било голема грешка што сум се дружел со нив. Сè ова беше премногу за мене и производ на нечија фантазија во која одбивав да верувам. Неколку години подоцна повторно се најдов во Лондон, но овој пат како студент. На факултетот можев да избирам еден странски јазик за да го учам. На почеток помислив да учам германски или италијански јазик. За жал, деновите и часовите кога се предаваа овие јазици се совпаѓаа со предметите кои ми беа задолжителни, затоа требаше да избирам некој друг јазик. По кратко размислување го избрав српскохрватскиот, со помисла, штом Југославија е една соседна земја, можеби во иднина ќе имам потреба од тој јазик во врска со вработувањето. Откако доволно го запознав професорот кој предаваше современ предмет, продолживме да разговараме на паузите и по часовите за интересни општи теми, главно, за историјата и политиката. Во еден разговор ми го постави прашањето: 'Вистина, што се случува со македонското малцинство во Грција? Неговото прашање всушност ме шокира. Колку што знаев, до тогаш во Грција живееше само Грци. Постојеја Муслимани во Тракија, од тоа што читав и тие беа Грци, наследници на муслиманизирани Грци. Тоа што ми го кажа, дека постои малцинство во Грција, за мене